

Věc C-549/23

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

29. srpna 2023

Předkládající soud:College van Beroep voor het bedrijfsleven (Nejvyšší správní
obchodní a průmyslový soud, Nizozemsko)**Datum předkládacího rozhodnutí:**

29. srpna 2023

Navrhovatelé v odvolacím řízení:

American Express Europe SA

American Express Carte France SA

Visa Europe Ltd

MasterCard Europe SA

Autoriteit Consument en Markt

Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV

Předmět původního řízení

Tato žádost je předložena ve sporu týkajícím se protiplnění, která jsou v rámci třístranných schémat platebních karet vyplácena partnerovi v rámci společného označování („co-branding“) při vydávání co-brandových kreditních karet (kreditní karty se společnou značkou). Autoriteit Consument en Markt (nizozemský Úřad pro záležitosti spotřebitelů a trhu, dále jen „Autoriteit Consument en Markt“) má za to, že tato protiplnění překračují mezní hodnotu stanovenou pro mezibankovní poplatky v nařízení 2015/751.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Předběžné otázky, které překládající soud pokládá v této žádosti na základě článku 267 SFEU, se týkají důsledků zrovnoprávnění třístranného schématu platebních karet s partnerem v rámci společného označování se čtyřstranným schématem platebních karet v rámci nařízení 2015/751. Předkládající soud má totiž pochybnosti ohledně výkladu článků 4 a 5 tohoto nařízení, které obsahují výrazy „čistá náhrada“ a „mezibankovní poplatek“, které vychází z plateb vydavateli, když ve třístranném schématu platebních karet žádný vydavatel není.

Předběžné otázky

1. Musí být čl. 2 bod 11 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/751 ze dne 29. dubna 2015 o mezibankovních poplatcích za karetní platební transakce vykládán pro účely použití hmotněprávních ustanovení tohoto nařízení v tom smyslu, že celková čistá částka plateb, slev či pobídek, jež partner v rámci společného označování („co-branding“) obdrží v třístranném schématu platebních karet za karetní platební transakci nebo činnosti s ní spojené, musí být považována za čistou náhradu, i když tento partner v rámci společného označování není vydavatelem?
2. Musí být článek 4 nařízení 2015/751 ve spojení s jeho čl. 2 bodem 10 druhou větou vykládán v tom smyslu, že čistá náhrada spadá přímo do působnosti článku 4?
3. Musí být článek 5 nařízení 2015/751 vykládán v tom smyslu, že se vztahuje i na protiplnění, včetně čistých náhrad, které partner v rámci společného označování obdrží z karetní platební transakce, pokud tento partner není vydavatelem?
- 4a. Musí být článek 5 nařízení 2015/751 vykládán v tom smyslu, že protiplnění, včetně čistých náhrad, které partner v rámci společného označování obdrží za platební transakce nebo činnosti s nimi spojené, má stejný cíl jako mezibankovní poplatek, pokud má toto protiplnění rozšířit činnosti schématu platebních karet?
- 4b. Musí být článek 5 nařízení 2015/751 vykládán v tom smyslu, že protiplnění, včetně čistých náhrad, které partner v rámci společného označování obdrží za platební transakce nebo činnosti s nimi spojené, má stejný účinek jako mezibankovní poplatek, pokud má toto protiplnění vést k rozšíření činností schématu platebních karet?
- 4c. V případě záporné odpovědi na tyto otázky vyvstává následující otázka: Na základě jakých kritérií nebo faktorů musí být posouzeno, zda protiplnění, včetně čistých náhrad, které partner v rámci společného označování obdrží za platební transakce nebo činnosti s nimi spojené, má stejný cíl nebo účinek jako mezibankovní poplatek?

5. Musí být článek 5 nařízení 2015/751 vykládán v tom smyslu, že protiplnění musí být pro účely použití článku 4 tohoto nařízení považováno za součást mezibankovního poplatku již tehdy, pokud má stejný cíl jako mezibankovní poplatek?

6. Musí být čl. 2 bod 11 nařízení 2015/751 vykládán v tom smyslu, že je možné transakční poplatek, který partner v rámci společného označování platí do třístranného schématu platebních karet, odečíst od plateb, slev či pobídek, které tento partner obdrží od schématu platebních karet za karetní platební transakci nebo činnosti s ní spojené?

7a. Musí být čl. 2 bod 11 nařízení 2015/751 vykládán v tom smyslu, že od celkové částky, kterou partner v rámci společného označování obdrží od schématu platebních karet, je možné odečíst nejen finanční poplatky tohoto partnera, nýbrž také jeho náklady nebo hospodářskou hodnotu jeho plnění?

7b. V případě kladné odpovědi na tuto otázku: Podle jakých měřítek musí být tato hodnota určena?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/751 ze dne 29. dubna 2015 o mezibankovních poplatcích za karetní platební transakce, články 2, 4 a 5

Stručné shrnutí skutkového stavu a původního řízení

- 1 Společnosti American Express Europe a American Express Carte France (dále společně jen „Amex“) provozují třístranné schéma platebních karet ve smyslu čl. 2 bodu 18 nařízení 2015/751. Visa a MasterCard provozují čtyřstranné schéma platebních karet ve smyslu čl. 2 bodu 17 nařízení 2015/751.
- 2 U čtyřstranného schématu platebních karet je do platebních transakcí zapojen vydavatel (na straně držitele karty) a akceptant (na straně příjemce platby). Akceptant přitom platí za uskutečnění transakce poplatkem vydavateli, a to mezibankovní poplatek. Čistá náhrada ve smyslu čl. 2 bodu 11 nařízení 2015/751 je součástí mezibankovního poplatku.
- 3 V třístranném schématu platebních karet vydává platební kartu a provádí platby uskutečněné kartou samotné schéma platebních karet, takže v takovémto schématu neexistuje (viditelný) mezibankovní poplatek. Nařízení 2015/751 stanoví mezní hodnotu mezibankovního poplatku a v zásadě jej proto nelze na třístranné schéma platebních karet použít. Podle čl. 1 odst. 5 nařízení 2015/751 se ale toto nařízení použije na takové schéma platebních karet, pokud vydává kartu s partnerem v rámci společného označování („co-branding“).

- 4 V roce 2010 zahájila společnost Amex spolupráci se společností Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (dále jen „KLM“) jako partnerem v rámci společného označování, v jejímž rámci byly spotřebitelům vydávány kreditní karty se společnou značkou (co-brandové kreditní karty). Společnost Amex za to společnosti KLM platila kromě „Signing-Bonus“ některá další protiplnění.
- 5 V rámci této spolupráce získávají zákazníci přístup do věrnostního programu společnosti KLM, v němž mohou sbírat „míle“ tím, že například více cestují s KLM. Tyto „míle“ je pak možné využít na lety nebo jiné služby poskytované společností KLM. Dále se společnosti KLM a Amex dohodly, že držitelé karet společnosti Amex mohou v rámci věrnostního programu „míle“ sbírat přímo. Společnost Amex za tímto účelem odkupuje „míle“ od společnosti KLM a převádí je podle používání kreditní karty na držitele.
- 6 Společnost KLM zveřejnila v roce 2018 výběrové řízení na novou spolupráci pro společné označování, přičemž si mezi různými schématy platebních karet, mimo jiné také společnostmi Visa a MasterCard, znovu jako svého partnera vybrala společnost Amex. V rámci této nové spolupráce společnost Amex znovu zaplatila společnosti KLM „Signing-Bonus“ a některá další protiplnění.
- 7 V květnu 2017 zahájil Autoriteit Consument en Markt šetření týkající se spolupráce mezi společnostmi Amex a KLM. Dne 6. března 2019 vydal příkaz pod donucovací pokutou, jehož cílem bylo, aby společnost Amex v rámci stávající a budoucí co-brandové spolupráce platila společnosti KLM protiplnění, které v souladu s článkem 4 nařízení 2015/751 ve spojení s jeho článkem 5 nebude vyšší než 0,3 % hodnoty transakce.
- 8 Společnosti Amex a KLM podaly proti tomuto příkazu stížnost k Autoriteit Consument en Markt. Uvedly, že stanovenou hranici ve výši 0,3 % v rámci své spolupráce dodržovaly, protože společnost Amex odpočítává hodnotu „mílí“, kterou zakoupila, od protiplnění, které vyplácí.
- 9 Rozhodnutím ze dne 22. ledna 2020 Autoriteit Consument en Markt zamítl stížnosti podané společnostmi Amex a KLM jako neopodstatněné a rozhodnutím ze dne 21. prosince 2020 stanovil donucovací pokutu.
- 10 Proti tomuto rozhodnutí podaly společnosti KLM a Amex žalobu k Rechtbank Rotterdam (Okresní soud v Rotterdamu, Nizozemsko). Okresní soud těmto žalobám vyhověl, rozhodl o zrušení rozhodnutí Autoriteit Consument en Markt ze dne 22. ledna 2020 a ze dne 21. prosince 2020 a uložil mu povinnost vydat nové rozhodnutí. Rechtbank Rotterdam (Okresní soud v Rotterdamu) rozhodl, že Autoriteit Consument en Markt dostatečně neodůvodnil svůj názor, že všechna protiplnění, která společnost Amex zaplatila společnosti KLM, je třeba považovat za implicitní mezibankovní poplatky, protože neprokázal, že tato protiplnění jsou svým cílem a účinkem rovnocenná mezibankovnímu poplatku. Uvedený soud proto nemůže podle svého názoru konstatovat, že společnost Amex porušila článek 4 nařízení 2015/751 ve spojení s jeho článkem 5.

- 11 Autoriteit Consument en Markt i společnosti KLM a Amex podaly odvolání k předkládajícímu soudu. Společnosti Visa a MasterCard jako zúčastněné v prvním stupni rovněž podaly odvolání.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

Výklad článku 4 nařízení 2015/751

- 12 Společnost Amex tvrdí, že stejně jako v rámci čtyřstranného schématu platebních karet existují protiplnění, která nařízení 2015/751 neupravuje, existují v třístranném schématu platebních karet protiplnění, která toto nařízení neupravuje. V souladu se zněním a cílem nařízení 2015/751 pod něj spadají pouze protiplnění určená pro vydavatele karet, která v třístranném schématu platebních karet neexistují.
- 13 Autoriteit Consument en Markt tvrdí, že protiplnění, která společnost KLM obdrží od společnosti Amex, musí být považována za čistou náhradu ve smyslu čl. 2 bodu 11 nařízení 2015/751 a jsou tedy součástí mezibankovního poplatku. Podle jeho názoru pro klasifikaci jako mezibankovního poplatku a zejména jako čisté náhrady není zapotřebí, aby vydavatel, který chybí v třístranném platebním schématu s partnerem v rámci společného označování, obdržel platby. Mezní hodnotu tohoto mezibankovního poplatku stanoví článek 4 nařízení 2015/751 a dotčená čistá náhrada tak přímo spadá pod toto ustanovení. Tento názor sdílí společnost MasterCard.

Výklad článku 5 nařízení 2015/751

- 14 Podle společnosti Amex brání znění článku 5 nařízení 2015/751 tomu, aby protiplnění, která obdrží partner v rámci společného označování („co-branding“), který není vydavatelem, byla považována za mezibankovní poplatek. Není proto nezbytné zkoumat, zda je cíl a účinek těchto protiplnění rovnocenný s cílem a účinkem mezibankovního poplatku.
- 15 Autoriteit Consument en Markt, jakož i společnosti MasterCard a Visa naproti tomu tvrdí, že unijní normotvůrce vycházel při přijetí nařízení 2015/751 z toho, že protiplnění, která jsou v třístranném schématu platebních karet vyplácena partnerovi v rámci společného označování, mohou vést ke srovnatelnému selhání trhu, jako mezibankovní poplatky ve čtyřstranném schématu platebních karet.
- 16 Autoriteit Consument en Markt má za to, že potud je relevantní účinek protiplnění ve vztahu mezi schématem platebních karet a partnerem v rámci společného označování. Protiplnění jsou rovnocenná, pokud jsou způsobilá přesvědčit třetí osobu, aby spolupracovala se schématem platebních karet, nezávisle na tom, je-li tento účinek zamýšlený.

Výklad pojmu „čistá náhrada“

- 17 Společnosti Amex a KLM tvrdí, že při výpočtu čisté náhrady je nezbytné odečíst transakční poplatek, který společnost KLM platí společnosti Amex za přijímání a zpracování transakcí uskutečněných kreditními kartami, ze kterých musí být odečtena protiplnění, která společnost KLM obdrží od společnosti Amex. Přitom by bylo možné zohlednit i „míle“, které společnost Amex kupuje, a mezní hodnota 0,3 % stanovená článkem 4 nařízení 2015/751 by pak nebyla překročena.
- 18 Autoriteit Consument en Markt má za to, že transakční poplatek, který společnost KLM platí společnosti Amex za přijímání a zpracování transakcí uskutečněných kreditními kartami, není možné odečíst, protože tato platba se uskutečňuje v rámci právního vztahu, jenž se netýká společného vydání platební karty. Ohledně „mílí“ má za to, že jejich hodnota je příliš vysoká, protože ne všechny „míle“ jsou 100 % využity, a že to může vést k obcházení mezní hodnoty pro mezibankovní poplatek.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 19 Zrovnoprávnění třístranného schématu platebních karet s partnerem v rámci společného označování se čtyřstranným schématem platebních karet bylo do nařízení 2015/751 vloženo až v pozdějším stádiu legislativního procesu, takže znění tohoto nařízení je uzpůsobeno čtyřstrannému schématu platebních karet, jehož součástí je vydavatel. Soudní dvůr již ve svém rozsudku ze dne 7. února 2018 (C-304/16, American Express, EU:C:2018:66) rozhodl, že pro použití čl. 1 odst. 5 nařízení 2015/751 není nezbytné, aby partner v rámci společného označování jednal v třístranném schématu platebních karet jako vydavatel ve smyslu čl. 2 bodu 2 tohoto nařízení, aby bylo možné považovat dotčené třístranné schéma platebních karet za čtyřstranné schéma platebních karet.
- 20 Na rozdíl od soudu prvního stupně má předkládající soud za to, že ve světle tohoto zrovnoprávnění není výklad článků 4 a 5 nařízení 2015/751 natolik jednoznačný, že nezůstává žádný prostor pro rozumnou pochybnost. Předkládající soud proto žádá o vyjasnění různých otázek, aby mohl posoudit, zda protiplnění zaplacená společností Amex společností KLM, svému partnerovi v rámci společného označování, při vydání kreditní karty se společnou značkou porušuje nařízení 2015/751.

Výklad článku 4 nařízení 2015/751**Otázka č. 1**

- 21 Podle názoru předkládajícího soudu není jasné, zda platby, které společnost KLM obdrží od společnosti Amex, představují čistou náhradu ve smyslu čl. 2 bodu 11, protože definice tohoto výrazu předpokládá, že platby obdrží vydavatel, který ve třístranném schématu platebních karet chybí.

- 22 Soudní dvůr již v bodech 70 a 71 rozsudku ve věci C-304/16 uvedl, že nelze vyloučit, že určitý druh protiplnění nebo zvýhodnění může být identifikován jako implicitní mezibankovní poplatek, aniž by partner v rámci společného označování jednal jako vydavatel. Vzhledem k tomu, že čistá náhrada je podle čl. 2 bodu 10 nařízení 2015/751 součástí mezibankovního poplatku, si předkládající soud klade otázku, zda se i u čisté náhrady nevychází z toho, že vydavatel obdrží platby.

Otázka č. 2

- 23 V případě kladné odpovědi na první otázku se předkládající soud táže, zda čistá náhrada jako součást mezibankovního poplatku přímo spadá pod příslušnou mezní hodnotu stanovenou v článku 4 nařízení 2015/751. V tomto případě by totiž nebylo nezbytné zkoumat, zda tato čistá náhrada, jak stanoví článek 5 nařízení 2015/751, má cíl a účinek rovnocenný mezibankovnímu poplatku.

Výklad článku 5 nařízení 2015/751

Otázka č. 3

- 24 Článek 5 nařízení 2015/751 stanoví zákaz obcházení, pokud jde o protiplnění, která obdrží vydavatel. Předkládající soud si opět klade otázku, zda lze u třístranného schématu platebních karet ve světle bodů 70 a 71 rozsudku ve věci C-304/16 rozhodnout, že se u příjemce těchto protiplnění nemusí jednat o vydavatele, aby se tento zákaz obcházení uplatnil.

Otázky 4 a) až c)

- 25 V případě kladné odpovědi na třetí otázku nevyplývá jasně pro předkládající soud ze znění nařízení 2015/751, kdy jsou protiplnění, která jsou vyplácena v třístranném schématu platebních karet partnerovi v rámci společného označování, protiplněními, jejichž „cíl nebo účinek je rovnocenný“ mezibankovnímu poplatku ve smyslu článku 5 tohoto nařízení.
- 26 Z historie vzniku nařízení 2015/751 a ze stanoviska generálního advokáta M. Campos Sánchez-Bordony ve věci American Express (C-304/16, EU:C:2017:524, zejména body 95 až 96 a 132, jakož i poznámka pod čarou 44) předkládající soud usuzuje, že protiplnění v takovém třístranném schématu platebních karet může být protiplněním, jehož účinek nebo cíl je rovnocenný mezibankovnímu poplatku, pokud vede k rozšíření činností schématu platebních karet.

Otázka č. 5

- 27 Dále si předkládající soud klade otázku, zda s ohledem na formulaci „jehož cíl nebo účinek je rovnocenný mezibankovnímu poplatku“ (zvýraznění provedeno autorem tohoto textu) v článku 5 nařízení 2015/751 postačuje pro účely použití

článku 4 tohoto nařízení, že protiplnění je svým cílem rovnocenné mezibankovnímu poplatku. Podle názoru předkládajícího soudu totiž lze i z cíle nařízení 2015/751, kterým je snížit náklady spotřebitelů v souvislosti s karetními platebními transakcemi, usuzovat, že relevantní je především účinek protiplnění, aby bylo možno jej považovat za součást mezibankovního poplatku a použít na něj tedy článek 4 nařízení 2015/751.

28 Výklad pojmu „čistá náhrada“

Otázka č. 6

- 29 Předkládající soud má v souvislosti s třístranným schématem platebních karet rovněž pochybnosti ohledně výpočtu celkové čisté částky, tedy výrazu použitého v definici „čisté náhrady“ v čl. 2 bodě 11 nařízení 2015/751.
- 30 Bod 31 odůvodnění nařízení 2015/751 dává do souvislosti čistou náhradu a zákaz obcházení stanovený v článku 5 tohoto nařízení. V tomto bodě odůvodnění se zejména uvádí, že pro účely kontroly, zda nejsou příslušná ustanovení obcházena, by při výpočtu čisté náhrady měly být „poplatky“, které vydavatel uhradí určitému systému platebních karet, odečteny od celkové částky „plateb či pobídek“, které vydavatel obdrží. Z toho vyplývá, že existují dva toky poplatků, zaprvé „platby či pobídky“, které schéma platebních karet platí vydavatelům, a zadruhé „poplatky“, které vydavatel nebo partner v rámci společného označování platí schématu platebních karet.
- 31 Předkládající soud se ohledně dotčeného třístranného schématu platebních karet bez prokazatelného vydavatele táže, zda transakční poplatek, který společnost KLM platí za přijímání a zpracování transakcí uskutečněných platební kartou společnosti Amex, spadá pod tento druhý tok a je tedy možné jej odečíst od poplatků, které společnost Amex poskytuje společnosti KLM za výpočet mezibankovního poplatku.

Otázky 7 a) a b)

- 32 Nakonec předkládající soud poukazuje na skutečnost, že znění definice pojmu „čistá náhrada“ a bodu 31 odůvodnění neomezují poplatky, které musí být zohledněny, pouze na finanční poplatky. Předkládající soud má tedy za to, že „míle“, které společnost Amex nakupuje u společnosti KLM, mohou být odečteny od celkové částky poplatků, které platí společnosti KLM a které jsou relevantní pro výpočet čisté náhrady. Předkládající soud se dále táže, jak má být určena hodnota těchto nefinančních poplatků, aby bylo zabráněno obcházení horní meze mezibankovního poplatku stanovené v článku 4 nařízení 2015/751.